DODATNA PRIPOROČILA ZA OŠPP IN ZAVODE ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE OTROK IN MLADOSTNIKOV S POSEBNIMI POTREBAMI V ČASU EPIDEMIJE COVID-19

DOPOLNITEV PRIPOROČIL ZA ŠOLE IN VRTCE IN ODGOVORI NA VPRAŠANJA

KAZALO VSEBINE

SPLOŠNA PRIPOROČILA 3

SPECIFIČNA PRIPOROČILA ZA ZAVODE ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE OTROK IN MLADOSTNIKOV S POSEBNIMI POTREBAMI 4

1. SPECIFIČNA PRIPOROČILA IN ODGOVORI NA VPRAŠANJA NA OSNOVI DOKUMENTA VPRAŠANJA IN POMISLEKI O HIGIENSKIH PRIPOROČILIH ZA IZVAJANJE POUKA V OSNOVNI ŠOLI – Z VIDIKA UPORABE V ZAVODIH ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE OTROK IN MLADOSTNIKOV S POSEBNIMI POTREBAMI V ČASU EPIDEMIJE COVID-19 5

2. SPECIFIČNA PRIPOROČILA IN ODGOVORI NA VPRAŠANJA NA OSNOVI DOKUMENTA VPRAŠANJA IN POMISLEKI O HIGIENSKIH PRIPOROČILIH ZA VRTCE – Z VIDIKA UPORABE V VRTCIH ZAVODOV ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE OTROK IN MLADOSTNIKOV S POSEBNIMI POTREBAMI V ČASU EPIDEMIJE COVID-19 7

3. SPECIFIČNA PRIPOROČILA IN ODGOVORI NA VPRAŠANJA NA OSNOVI ZAKLJUČKOV SESTANKA S PREDSTAVNIKI CIRIUS, 13.5.2020 8

4. DELO V DOMOVIH ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE S POSEBNIMI POTREBAMI V ČASU EPIDEMIJE ZARADI BOLEZNI COVID-19 9

5. VPRAŠANJA, DILEME IZPOSTAVLJENE NA SESTANKU PREDSTAVNIKOV MIŠŠ, MZ, ZAVODA RS ZA ŠOLSTVO, OŠPP, ZAVODOV ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI IN NIJZ, 14.5.2020 11

- Oblike pouka 11
- Uporaba mask 12
- Kaj storiti, ko otrok v zavodu zboli? 12

Najpomembnejša pot prenosa novega koronavirusa **je preko izločkov iz dihal in preko onesnaženih rok, predmetov in površin.**

Ukrepi proti širjenju okužbe so zato prednostno usmerjeni v:

- Vzdrževanje zadostne medosebne razdalje in s tem v preprečevanje kapljičnega prenosa.

- V redno umivanje rok in čiščenje oz. razkuževanje površin in predmetov in s tem v preprečevanje kontaktnega prenosa.

Roke vedno smatramo kot kontaminirane,
izjema je le neposredno po njihovem umivanju ali razkuževanju.

Z upoštevanjem vseh navedenih ukrepov bomo zmanjšali možnosti za okužbo in s tem ščitili sebe in druge.
Za pravilno izvajanje samozaščitnih ukrepov mora odgovornost prevzeti vsak posameznik.

SPLOŠNA PRIPOROČILA

Za varno delovanje je zelo pomembno izvajanje naslednjih ukrepov:

- Redno in temeljito umivanje rok z milom in vodo.
- V primeru, da voda in milo nista dostopna, si roke razkužimo z namenskim razkužilom za roke. Vsebnost alkohola v razkužilu za roke naj bo 60 do 80 %. Razkužilo za roke je namenjeno samo zunanji uporabi. Sredstva za čiščenje/razkuževanje površin niso namenjena čiščenju/razkuževanju kože.
- Umivanje ali razkuževanje rok je odvisno od dejavnosti, ki jo opravljamo npr. po vsakem prijemanju kljuk (npr. vstopanje v ali izstopanje iz prostorov, pri odhodu na stranišče ali prihodu iz stranišča), dotikanju ograje stopnišča ali po dotikanju vseh drugih površin, ki se jih dotikajo tudi drugi ljudje.
- Ne dotikajmo se obraza (oči, nosu in ust) z nečistimi/neumitimi rokami.
- Upoštevanje pravilne higiene kašlja (preden zakašljamo/kihnemo, si pokrijemo usta in nos s papirnatim robčkom ali zakašljamo/kihnemo v zgornji del rokava). Papirnat robček po vsaki uporabi odvržemo med odpadke in si nato umijemo roke z milom ter vodo ali jih razkužimo.
- Upoštevajmo zadostno medosebno razdaljo, najmanj 1,5 oziroma 2 metra. Večja razdalja pomeni večjo varnost.
- Zaprte prostore večkrat dnevno temeljito prezračimo.

- Prostore je potrebno redno čistiti in razkuževati površine, ki se jih z rokami dotika veliko ljudi.
- Pri gibanju in zadrževanju na zaprtem javnem kraju drug drugega ščitimo z uporabo obraznih mask (V skladu z zahtevo Odloka: zaščitne maske ali druge oblike zaščite ustnega in nosnega predela -šal, ruta ali podobna oblika zaščite, ki prekrije nos in usta).
- Pri vseh sestankih prednostno svetujemo organizacijo sestankov s pomočjo računalnika oz. oddaljenega dostopa.
- Organiziranje večjih dogodkov oziroma udeležba na njih, kjer bi bilo teže upoštevati vsa priporočila, odsvetujemo.
- V vzgojno izobraževalnih ustanovah je pomemben ukrep oblikovanja manjših stalnih vzgojnih oziroma učnih skupin, ki se ne mešajo z drugimi skupinami (na ta način je v primeru prenosa okužbe število okuženih manjše).

Manjša kot je skupina oseb, manjše kot je število oseb na površino prostora, večja kot je razdalja med osebami, manjša je možnost prenosa virusa. V primeru večjih skupin in v primeru mešanja med skupinami, se je potrebno zavedati, da bo v primeru okužbe, število obolelih lahko bistveno večje.

Zaradi narave dela in nezmožnosti izvajanja nekaterih ukrepov, se lahko poveča tveganje za večje in hitrejše širjenje obolenj.

Osnovni pogoj za vračanje v zavode je, da so varovanci, ki se vračajo in osebje, ki skrbi za varovance in za delovanje ustanov, zdravi (brez znakov akutne okužbe dihal).

Osebje, ki prihaja v stik z varovanci, naj bo še posebej pozorno na svoje zdravstveno stanje.

SPECIFIČNA PRIPOROČILA ZA ZAVODE ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE OTROK IN MLADOSTNIKOV S POSEBNIMI POTREBAMI

Pri oblikovanju specifičnih priporočil tehtamo med različnimi vrstami tveganj:

- **širjenja nalezljivih bolezni (trenutno smo najbolj usmerjeni v COVID-19),**
- **poslabšanja osnovne bolezni oz. oviranosti (npr. zaradi prekinitve terapij, iztrganosti iz okolja, ki so ga varovanci vajeni),**
- **upada dosežene stopnje socializacije.**

Pri oblikovanju specifičnih nasvetov oz. ukrepov za organizacijo dela v zavodih za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami v času epidemije COVID-19 smo upoštevali:

1. Dokument VPRAŠANJA IN POMISLEKI o higienskih priporočilih za izvajanje pouka v osnovni šoli – z vidika uporabe v zavodih za vzgojo in Izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami v času epidemije COVID-19.
2. Dokument VPRAŠANJA IN POMISLEKI o higienskih priporočilih za vrtce – z vidika uporabe v vrtcih zavodov za vzgojo in Izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami v času epidemije COVID-19
3. Zaključke sestanka s predstavniki zavodov Cirius, dne13.5.2020.
4. Dokument Delo v domovih za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami v času epidemije zaradi bolezni COVID-19
5. Vprašanja, dileme izpostavljene na sestanku predstavnikov MIZŠ, MZ, Zavoda RS za šolstvo, OŠPP, zavodov za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami in NIJZ, dne 14.5.2020.

Ukrepi predstavljajo prvo fazo postopnega popuščanja ukrepov v času epidemije COVID-19 v šolstvu in se bodo spreminjali v odvisnosti od epidemiološke situacije.

1. SPECIFIČNA PRIPOROČILA IN ODGOVORI NA VPRAŠANJA NA OSNOVI DOKUMENTA VPRAŠANJA IN POMISLEKI O HIGIENSKIH PRIPOROČILIH ZA IZVAJANJE POUKA V OSNOVNI ŠOLI – Z VIDIKA UPORABE V ZAVODIH ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE OTROK IN MLADOSTNIKOV S POSEBNIMI POTREBAMI V ČASU EPIDEMIJE COVID-19

V nadaljevanju podajamo komentarje na tiste pripombe, pomisleke, pri katerih lahko s strani NIJZ predlagamo dodatne rešitve:

- V dopisu opozarjate, da si »zavod deli prostore z logopedskimi in drugimi ambulantami, ki so sestavni del zavoda in kjer veljajo ukrepi, predvideni za zdravstveno dejavnost ter, da v ambulante dnevno vstopajo zunanji pacienti s spremljevalci; postavlja se vprašanje, ali je sprejemljivo, da v enem zavodu, ki deluje kot celota, veljajo tako različni higienski ukrepi. Iz zapisov v nadaljevanju je razvidno tudi, da nekatere učilnice niso opremljene z umivalniki in da so premajhne«.

  Zaradi srečevanja zunanjih pacientov in spremljevalcev z otroci, ki so v varstvu, je tveganje za prenos okužbe povečano. Ocenjujemo, da to ni v skladu s sedaj veljavnimi navodili za izvajanje zdravstvene dejavnosti. Možen ukrep je, da se dejavnosti prostorsko v celoti ločita in prostorsko ustrezno uredita (verjetno izvedljiv šele dolgoročno). Trenutno izvedljiv ukrep je izvajanje zdravstvenih storitev na daljavo, kjer je to izvedljivo oz. organizacija varstva na način, da za obe dejavnosti niso v uporabi skupni hodniki. V primeru, da to ni možno, priporočamo, da varstvo otrok poteka na daljavo in da prihajajo otroci na terapije na enak način, kot zunanji pacienti.

- V dopisu je večkrat razloženo specifično ravnanje v zavodu (npr. strnjene kolone varovancev zaradi varnosti in nadzora, ne nošenje mask zaradi posledično spremenjenega govora).

  Verjetno ste že predvideli, da bi lahko vsaj pri nekaterih osebah, ki imajo svojega spremljevalca, vzdrževali priporočeno razdaljo.

- Vprašanje, kako ukrepati, če učenec s strani staršev ne prinese podpisane izjave in kako ukrepati v primeru, da gre za učenca iz rizične skupine, pa ga starš želi pripeljati v šolo?

  Predlagamo, da se vodi evidenca teh učencev, da bi ob morebitnem pojavu bolezni lažje potekala epidemiološka preiskava. V primeru, da gre za otroka, ki ima zdravstvena tveganja naj vse poteka individualno.

- Vprašanje če otrok pride v šolo bolan in kako ukrepati, če tekom dneva zboli.

  Če se pri otroku, varovancu ustanove za otroke s posebnimi potrebami, pojavijo znaki akutne okužbe dihal, se ga izolira od ostalih otrok. Če je možno, naj otrok nosi masko in počiva, tudi oseba, ki ga spremlja, naj nosi masko. O pojavu bolezni se obvesti starše ali skrbnike in se jih prosi, da otroka čim prej pridejo iskat. Če je v zavodu zdravnik, le-ta otroka pregleda in se odloči za nadaljnje ukrepe.

  Če je otrok COVID-19 pozitiven, zdravnik oz. starši o tem obvestijo zavod. Zavod obvesti območno enoto NIJZ, ki izvede epidemiološko preiskavo.

  Otroci s posebnimi potrebami, ki prebolevajo COVID-19 okužbo, se v skladu z navodili izbranega zdravnika zdravijo doma ali v bolnišnici.

- Vprašanje v primeru da starši ne dovolijo uporabe razkužila za njihovega otroka, v učilnici pa ni umivalnika.

  V primeru pogostega dotikanja obraza in površin priporočamo spodbujanje otrok k pogostejšemu umivanju rok, v najbližjem umivalniku za roke. Razkuževanje rok pri predšolskih otrocih odsvetujemo.

- Vprašanje glede izvajanja specialnih pedagoških predmetov.

  V dokumentu s priporočili za osnovne šole je navedeno, da zaradi težav pri zagotavljanju ustreznega razkuževanja površin predlagamo, da se pouk v računalniških učilnicah in laboratorijih, razen za demonstracije, ne izvaja. Predlagamo, da računalnik v učilnici uporabljajo zgolj učitelji. Če se vseeno odločite za uporabo računalniške učilnice, priporočamo, da tudi tam zagotavljate ustrezno razdaljo med učenci in da delo organizirate tako, da en računalnik uporablja zgolj en učenec/dijak. Svetujemo, da vse površine, ki se jih učenci dotikajo (npr. tipkovnica, miška, miza, ekran…) po uporabi razkužite.

  Svetujemo, da priporočilo smiselno uporabite tudi pri učenju vsakodnevnih spretnosti.

- Vprašanje glede razkuževanje učnih gradiv in pripomočkov.

  Svetujemo, da gradiva, ki jih je možno razkužiti redno razkužujete. Svetujemo tudi, da razporedite pripomočke tako, da en pripomoček uporablja samo ena oseba. Možnost je tudi, da po uporabi gradivo oz. pripomočke shranite in jih ne uporabljate toliko časa, kot je znano, da virus preživi na površini.*

  Delo z gradivi lahko organizirate tudi tako, da si učenci pred in po stiku z gradivi umijejo roke, vmes pa se ne dotikajo obraza.

  ** Glede na informacije imajo druge evropske knjižnice knjige v karanteni 3 dni, za kar je verjetno osnova članek Doremalen et al (16.4.2020), v katerem je navedeno, da je SARS-CoV-2 infektiven do 3 dni na plastiki in nerjavečem jeklu. V navedenem članku je navedeno, da se po treh dneh na plastiki in nerjavečem jeklu še vedno nahaja infektiven virus, vendar v zelo nizkih koncentracijah. BfR navaja referenco Doremalen et al. kot edino (čeprav obstaja še Chin et al: po 7. dneh virusa na plastiki in nerjavečem jeklu niso našli) in pravi tudi, da človeški koronavirusi niso posebej stabilni na suhih površinah. BfR navaja, da članek Doremalen et al. ugotavlja, da lahko obravnavamo SARS-CoV-2 za manj stabilnega kot so drugi patogeni, npr. virusi brez ovojnice in spore bakterij. Stabilnost SARS-CoV-2 v delu Doremalena et al. je bila določena v laboratoriju v optimalnih pogojih in z visokimi koncentracijami virusa. V praksi je zaradi dodatnih faktorjev kot so dnevna svetloba, nihanja v temperaturi in vlažnosti in nižjih koncentracij virusa pričakovati, da je stabilnost manjša kot v tej laboratorijski študiji.*

- Vprašanje glede protokola umivanja rok, ko gre nekdo na WC.
  Nujno je umivanje rok čim prej po uporabi WC-ja. Če se otrok dotika površin na poti do matične učilnice, naj si roke umije oz. razkuži tudi po prihodu v učilnico.

2. SPECIFIČNA PRIPOROČILA IN ODGOVORI NA VPRAŠANJA NA OSNOVI DOKUMENTA VPRAŠANJA IN POMISLEKI O HIGIENSKIH PRIPOROČILIH ZA VRTCE – Z VIDIKA UPORABE V VRTCIH ZAVODOV ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE OTROK IN MLADOSTNIKOV S POSEBNIMI POTREBAMI V ČASU EPIDEMIJE COVID-19

V nadaljevanju podajamo komentarje na tiste pripombe, pomisleke, pri katerih lahko s strani NIJZ predlagamo dodatne rešitve (pripombe, ki so enake pri vrtcih in osnovnih šolah in smo jih že obravnavali pri šolah, smiselno obravnavajte tudi pri vrtcih):

- Vprašanje o ravnanju glede spremljanja do in od prevoza pri organiziranih prevozih. *Svetujemo, da ostanejo pomočnice vzgojiteljice po urniku*.
- Vprašanje glede ležalnikov.
  Če je mogoče, priporočamo, da bi prevleke prali vsak dan oz. čim pogosteje. Ležalnike bi bilo dobro shranjevati tako, da se ne dotikajo med seboj, blazine in prevleke shranjujte v označene vreče.
- Vprašanje glede igral na prostem.
  Kot je bilo povedano že v uvodu, gre za prvo fazo popuščanja ukrepov in se bodo ukrepi spreminjali v odvisnosti od epidemiološke situacije.

- Vprašanje glede dud in ninic.
  Svetujemo, da naj otrok igračo, v primeru, da ne zmore brez nje, uporablja samo sam. Shranjuje se naj na namensko določenem mestu (npr. vrečki).

3. SPECIFIČNA PRIPOROČILA IN ODGOVORI NA VPRAŠANJA NA OSNOVI ZAKLJUČKOV SESTANKA S PREDSTAVNIKI CIRIUS, 13.5.2020

V nadaljevanju podajamo komentarje na zaključke sestanka:

- Opravljanje zaključnih izpitov in poklicne mature (CIRIUS Kamnik)
  Zaradi večjega tveganja pri delu v skupini priporočamo, da priprava na zaključne izpite in maturo poteka na daljavo.

  Za časa izvajanja izpitov naj se mladostnikom omogoča bivanje v domu. Pri tem svetujemo, da vse delo poteka individualno. Takšna naj bo tudi namestitev, vključno s sanitarijami. V kolikor imajo negovalca, priporočamo, da ima vsak varovanec svojega negovalca, v primeru pa, da en negovalec neguje več varovancev, si mora pri vsakem prehodu od enega k drugemu varovancu menjati predpasnik in rokavice. Negovalci naj uporabljajo predpisano OVO.*

  **OVO: zaščitno oblačilo in obuvalo, prozorna plastična očala, kirurška maska II R oziroma izjemoma pri gluhih in naglušnih uporabo vizirja, rokavice po potrebi (stik s sluznicami, izločki), glede na naravo dela plastificiran predpasnik.*

- Izvajanje vzgojno izobraževalnega dela ob upoštevanju zdravstvene specifike otroka oziroma mladostnika (CIRIUS Kamnik, CIRIUS Vipava).

  Delo v tem primeru poteka v skladu z individualiziranim programom za vsakega posameznega varovanca, z izobraževanjem na daljavo, terapijami v zavodu in krajšimi bivanji v zavodu glede na zdravstvene indikacije. Terapije v zavodu potekajo skladno z zdravstvenimi standardi oz. navodili.

  Za krajša bivanja v domu svetujemo individualno namestitev, trajanje bivanja je odvisno od zdravstvenih indikacij. V primeru, da gre za otroka, ki ima zdravstvena tveganja naj vse poteka individualno.
  Priporočamo, da ima vsak varovanec svojega negovalca, v primeru pa, da negovalec neguje več varovancev, si mora pri vsakem prehodu od enega k drugemu varovancu menjati predpasnik in rokavice. Negovalci naj uporabljajo predpisano OVO.*

  **OVO: zaščitno oblačilo in obuvalo, prozorna plastična očala, kirurška maska II R oziroma izjemoma pri gluhih in naglušnih uporabo vizirja, rokavice po potrebi (stik s sluznicami, izločki), glede na naravo dela plastificiran predpasnik.*

4. DELO V DOMOVIH ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE S POSEBNIMI POTREBAMI V ČASU EPIDEMIJE ZARADI BOLEZNI COVID-19

V nadaljevanju podajamo komentarje na tiste pripombe, pomisleke, pri katerih lahko s strani NIJZ predlagamo dodatne ukrepe:

<u>Vzgojni programi za gibalno ovirane otroke in mladostnike v CIRIUS Kamnik</u>:

- »Osnovna dilema je, kako lahko sledimo vzgojnim ciljem ob številnih omejitvah. Do neke mere vzgojno delo lahko prilagodimo novi realnosti, a se bojimo, da bomo nudili le varstvo in animacije za zapolnitev časa.«

  Svetujemo, da osebje deluje pomirjevalno, sproščujoče in poskuša preusmerjati pozornost z zaščitnih ukrepov. Kot je bilo povedano že v uvodu gre za prvo fazo popuščanja ukrepov in se bodo ukrepi spreminjali v odvisnosti od epidemiološke situacije.

- »Ob premikih iz prostora v prostor bomo težko ohranjali varnostno razdaljo, saj veliko otrok potrebuje fizično pomoč (na primer potiskanje vozička) in bi posledično potrebovali veliko delavcev.«

  Pri približevanju in nudenju pomoči varovancu svetujemo uporabo OVO.

- »Kdo in na kakšen način vstopa v tesen stik z otroki in mladostniki – hranjenje, pomoč pri dnevnih aktivnostih, WC, spremljanje z držanjem za roko … Ali bo potrebna dodatna varovalna oprema pri hranjenju?«

  Svetujemo uporabo OVO: kirurška maska II R, plastična prozorna očala, plastificiran zaščitni predpasnik, rokavice po potrebi (stik s sluznicami ali izločki), zaščitno delovno oblačilo, speti lasje.

- »Kako bo s samostojnimi dejavnostmi osamosvojitvene skupine? Ali bodo lahko nakupovali, kuhali in pospravljali sami, ali je to preveč tvegano zaradi stopanja v tesnejši stik in skupnega rokovanja s predmeti.«

  Lahko, v kolikor se upoštevajo priporočeni zaščitni ukrepi. Kot je bilo povedano že v uvodu gre za prvo fazo popuščanja ukrepov in se bodo ukrepi spreminjali v odvisnosti od epidemiološke situacije.

- » Ali bomo lahko izvajali aktivnosti v večjem prostoru (jedilnica, telovadnica).«
  Lahko, v kolikor se upoštevajo priporočeni zaščitni ukrepi. Kot je bilo povedano že v uvodu gre za prvo fazo popuščanja ukrepov in se bodo ukrepi spreminjali v odvisnosti od epidemiološke situacije.

- »Ali bo dovoljeno druženje mladostnikov izven matične skupine, na primer druženje na oddelku. Kako bo s prehodi med nadstropji?«

V tej fazi odsvetujemo druženje otrok in mladostnikov izven matične skupine. Kot je bilo povedano že v uvodu gre za prvo fazo popuščanja ukrepov in se bodo ukrepi spreminjali v odvisnosti od epidemiološke situacije.

- »Ali bodo dovoljeni individualni izhodi?«

  Lahko, v kolikor se upoštevajo priporočeni zaščitni ukrepi. Kot je bilo povedano že v uvodu gre za prvo fazo popuščanja ukrepov in se bodo ukrepi spreminjali v odvisnosti od epidemiološke situacije.

- »Kako bomo izvajali učne ure, saj večina otrok in mladostnikov potrebuje fizično pomoč pri pisanju, pripravi gradiv, vzgojitelj ali spremljevalcev jim mora podajati pisala, ravnilo...kako je z uporabo računalnikov, kdo lahko posega v osebni računalnik mladostnika?«

  Obravnavano pri dokumentu o osnovnih šolah. Oseba, ki pomaga, si umije ali razkuži roke.

- »V skupinah mlajših otrok bomo težko zagotovili, da se bodo otroci držali na varni razdalji in da si ne bodo izmenjevali predmetov in igrač. Kako bomo zagotovili upoštevanje priporočil pri tistih, ki težje sledijo navodilom, jih ne razumejo in ne zmorejo upoštevati?« Svetujemo, da uporabljate priporočene higienske ukrepe.

<u>Vzgojni programi za slepe in slabovidne otroke in mladostnike v IRIS Ljubljana</u>:

- »V IRIS Ljubljana smo se morali osnovnih higienskih ukrepov zaradi specifike otrok držati že pred korono, ne moremo pa zagotavljati takih ukrepov, kot jih trenutno zahteva NIJZ. Izpostavljamo uporabo tipank, zemljevidov, igrač, maket, brajevih listov, distance, nošenje mask, dotikanje ograje, odvisnost od pomoči,…«

  Obravnavano pri dokumentu o osnovnih šolah. Osebai, ki pomaga si umije ali razkuži roke.

- »Za naše zaključne letnike je mnenje, da če lahko zagotovimo ukrepe, ki so predvideni za srednjo šolo in dijaške domove, bi dijake lahko vključili že 18.5. Če se odločimo za to, moramo pripraviti vse potrebno.

  Ob odločitvi za vključitev dijakov 18.5.2020 svetujemo smiselno upoštevanje dokumenta Srednje šole - Higienska priporočila za pripravo na maturo, obdobje mature in bivanje v dijaškem domu v času epidemije COVID-19 in priporočil iz točke 3. Opravljanje zaključnih izpitov in poklicne mature (CIRIUS Kamnik).«

<u>Vzgojni programi za gluhe in naglušne otroke in mladostnike, z govorno jezikovnimi motnjami in avtističnimi motnjami v ZGN Ljubljana</u>:

- »Zadostna medsebojna razdalja: ti otroci in mladostniki se vračajo v dom, ki je njihov drugi dom. Dolgo niso videli svojih vzgojiteljev in svojih vrstnikov. Nekateri bivajo v naših vzgojnih skupinah že leta. V naš dom se otroci in mladostniki res radi vračajo. V svojem domačem okolju in v svojem socialnem okolju so največkrat izolirani in ne povsem razumljeni: uporaba znakovnega jezika, slabše govorno in jezikovno izražanje, otroci in

mladostniki z avtističnimi motnjami so praviloma v osami. Dom ZGNL jim nudi varno in prijetno okolje za učenje socialnih in komunikacijskih veščin, za njihovo preizkušanje in utrjevanje. Kar, na veselje njih samih in na veselje njihovi družin, prinaša v njihovo primarno socialno okolje novo kvaliteto življenja. Vztrajanje pri razdalji 1,5 metra bi ta proces resno ogrozilo.« in »Iz zgoraj navedenih razlogov naši otroci in mladostniki komaj čakajo, da se vrnejo v svoje vzgojne skupine in da podelijo novo pridobljene izkušnje in doživetja z vrstniki. To so prijatelji iz doma, iz sosednje skupine, vzgojitelj iz sosednje skupine. To so mladostne simpatije, zavezništva…«

Svetujemo izvajanje naslednjih ukrepov: vzgojna skupina naj ima čim manj stikov z osebami izven vzgojne skupine, upoštevanje osnovnih higienskih ukrepov v čim večji meri, redno zračenje in čiščenje prostorov. Kot je bilo povedano že v uvodu, gre za prvo fazo popuščanja ukrepov in se bodo ukrepi spreminjali v odvisnosti od epidemiološke situacije.

- »Vstopanje drugih oseb v dom: Naši otroci in mladostniki imajo svoje prostovoljce. To so študenti različnih študijskih programov, ki so otrokom inštruktorji za dodatno razlago učne snovi, za ponavljanje in utrjevanje. Pogosto so jim tovariši v socializaciji.«

  Priporočamo, da sodelujejo samo zdravi prostovoljci in čim bolj upoštevajo vse zgoraj naštete higienske ukrepe.

- »Obrazna maska: gluhi in naglušni otroci in mladostniki so v komunikaciji odvisni od branja z ustnic in branja obrazne mimike sogovornika. Otroci in mladostniki z govorno-jezikovnimi motnjami imajo z lokomotornimi organi veliko težav. Otroci in mladostniki z avtističnimi motnjami bodo natančnih navodil in protokolov veseli. Ne bodo pa nosili obrazne maske in jih bo motila tudi pri sogovorniku. Vemo, da otroci in mladostniki z avtističnimi motnjami, ko komunicirajo s sogovornikom, ne gledajo v njegove oči. V njih je preveč informacij in jih ne morejo predelati. Pri komunikaciji z maskami, bo pogled v oči skorajda nujen in verjetno tudi sprožilec nezaželenih oblik vedenja.«

  V priporočilih je poudarjeno, da se priporočila smiselno uporabljajo v konkretnih situacijah.

5. VPRAŠANJA, DILEME IZPOSTAVLJENE NA SESTANKU PREDSTAVNIKOV MIŠŠ, MZ, ZAVODA RS ZA ŠOLSTVO, OŠPP, ZAVODOV ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI IN NIJZ, 14.5.2020

Oblike pouka

Svetujemo individualiziran pouk. V primeru, da to ni možno, pouk lahko poteka v manjših stalnih učnih skupinah. V primeru, da mora v zavod zaradi zdravstvene indikacije priti varovanec z zdravstvenim tveganjem, mora obravnava potekati individualno.

Uporaba mask

Osebje, ki izvaja zdravstvene storitve, naj se ravna po navodilih in priporočilih za zdravstveno dejavnost.

Spremljevalci, negovalci naj uporabljajo kirurško II R masko in prozorna plastična očala. Glede na potrebo po pomoči naj masko in očala uporabljajo tudi izven prostorov.

Pri opravljanju pisnega dela zaključnih izpitov in poklicne mature, ko je v prostoru več dijakov, naj dijaki, po možnosti, uporabljajo masko tako kot ostali maturantje. Ves čas pa je treba med njimi vzdrževati ustrezno varnostno razdaljo. Dijaki z zdravstvenimi tveganji naj izpit opravljajo individualno.

Kaj storiti, ko otrok v zavodu zboli?

Če se pri otroku pojavijo znaki akutne okužbe dihal, se ga izolira od ostalih otrok. Če je možno, naj otrok nosi masko in počiva. O pojavu bolezni se obvesti starše ali skrbnike in se jih prosi, da otroka pridejo čim prej iskat. Če je v zavodu zdravnik, le-ta otroka pregleda in se odloči za nadaljnje ukrepe.

Če je otrok COVID-19 pozitiven, zdravnik oziroma starši o tem obvestijo zavod. Zavod obvesti območno enoto NIJZ, ki izvede epidemiološko preiskavo.

Otroci s posebnimi potrebami, ki prebolevajo COVID-19 okužbo, se v skladu z navodili izbranega zdravnika zdravijo v bolnišnici oziroma izven zavoda.

Obravnava in testiranje zaposlenih in stanovalcev v socialnozdravstvenih zavodih in vzgojnoizobraževalnih zavodih:

- Dokument je dostopen na spletni strani NIJZ: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/21_testiranje_dso_zaposleni_stanovalci-_30.4._2020.pdf.
- Na spletni strani Ministrstva za zdravje je na voljo še dokument, ki je namenjen DSO.

Uporabljeni NIJZ dokumenti:

- Splošna priporočila:
  - https://www.nijz.si/sl/koronavirus-2019-ncov

- Priporočila za postopno odpiranje vrtcev, osnovnih šol, srednjih šol in dijaških domov v epidemiji COVID-19:
  - Higienska priporočila za vrtce v času epidemije COVID-19
  - Higienska priporočila za izvajanje pouka v osnovni šoli (za učence prve triade in devetošolce) v času epidemije COVID-19
  - Higienska priporočila za pripravo na maturo, obdobje mature in bivanje v dijaškem domu v času epidemije COVID-19